

Kanslerin meri – Meer der Freiheit

Päivi Luostarinen

Saksan puheenjohtajuus Itämeren maiden neuvostossa päättyi kesällä. Itämeri on nyt ehkä lähempänä Berliiniä kuin koskaan. Ovathan sekä liittokansleri Angela Merkel että –presidentti Joachim Gauckin molemmat itämerellisten rantakaupunkien kasvatteja. Presidentti Gauckin mukaan Itämerestä on kahdessakymmenessä vuodessa muodostunut rauhan, vapauden ja kaupan sisämeri, joka yhdistää rantavaltioitaan. Saksan puheenjohtajuuskauden jälkeen on tärkeää jatkaa Itämerikysymysten käsittelyä pääkaupungissakin.

Suomelle ja Saksalle on tärkeää, että neuvoston uusi puheenjohtajamaa Venäjä saadaan mukaan aktiiviseen yhteistoimintaan mm. hauraan meren suojelemiseksi. Saksan suuren ”Energiewenden” myötä energiakysymykset ovat vielä entistäkin keskeisempiä. Suomi jatkaa Venäjän jälkeen puheenjohtajana toimiaan eurooppalaisten suurvaltojen sitouttamiseksi yhteistyöhön.

Saksa päätti alkukesästä puheenjohtajuutensa Itämeren maiden neuvostossa (CBSS). Kapula siirtyi Venäjälle, joka otti vetovastuun järjestössä heinäkuussa. Sen jälkeen onkin vuorossa Suomi, joka järjestää seuraavan huippukokouksen kaudellaan kahden vuoden kuluttua. Venäjän vetäminen mukaan aktiiviseen yhteistyöhön itämeren alueella on Suomea ja Saksaa yhdistävä tekijä. Saksalle Venäjä on paitsi globaali suurvalta myös strateginen kumppani. Kuten Suomelle myös Saksalle Venäjän demokraattinen kehitys kohti vakautta ja vaurautta on paitsi poliittinen, myös taloudellinen kysymys. Saksalaisyritysten investoinnit Venäjälle ovat mittavia. Venäjän valtaviin energiavarojen hallinnan ja energiaturvallisuuden kehittäminen ovat myös itämerellisiä kysymyksiä. Energiaturvallisuus olikin yksi Saksan CBSS-puheenjohtajuuden keskeisiä teemoja.

Venäjä mukaan aktiiviseen itämeriyhteistyöhön

Suomen ja Saksan intressit Itämeren alueella ovat hyvin lähellä toisiaan. Esimerkiksi kasvavat laivaliikennemäärät ovat tärkeässä roolissa alueen taloudellisen hyvinvoinnin kannalta, mutta lisäävät samalla onnettomuusriskejä. Tämä tiedetään hyvin sekä Suomen että Saksan satamissa. Huolta kannetaan Itämeren ympäristön tilasta, sillä matalana merenä Itämeri on poikkeuksellisen haavoittuvainen. Vaikeassa taloustilanteessa molemmat maat painottavat Itämeren alueen potentiaalia: korkeasti koulutettu väestö luo erinomaisen pohjan uusille innovaatioille, joiden tukemiseksi EU:n sisämarkkinat Itämeren alueellakin olisi saatava toimimaan mahdollisimman mutkattomasti.

Mutta pelkästä sisämerestä ei ole kysymys. Saksalaisten tavoin Suomi pitää erittäin tärkeänä Venäjän saamista mukaan Itämeren alueen yhteistyöhön. Saksan päätös ydinvoimasta luopumisesta ja suuresta ”Energiewendestä”, mittavasta panostuksesta uusiutuviin energiamuotoihin, lisää osaltaan energiavirtojen keskeisyyttä. Uudet öljysatamat Itämeren pohjukassa ja Nordstream-kaasuputkien mahdollinen lisääminen ovat hyviä syitä vetää Venäjää aktiivisesti mukaan yhteistoimintaan. Kiertävä puheenjohtajuus sitouttaa. Toivottavasti myös Venäjää.

Onko Itämeri nyt lähempänä Berliiniä?

Mutta onko Itämeri nyt, Saksan CBSS-puheenjohtajuuden jälkeen, aiempaa lähempänä Berliiniä? Saksan pohjoiset osavaltiot ovat luontevasti Berliiniä aktiivisempia arkisessa alueellisessa Itämeri-yhteistyössä, mutta koko Saksan painoarvoa tarvitaan. Saksan pääkaupunki on perinteisesti katsonut kaikkiin ilmansuuntiin, eikä Itämeri voi kaiken aikaa olla sen huomion keskipisteessä. Pääkaupungin ja pohjoisen Saksan vauraiden osavaltioiden ja hansakaupunkien kannat eivät aina kulje samaan suuntaan. Hyvänä esimerkkinä tästä voisi mainita EU:n rikkidirektiivin, joka suitsii laivaliikenteen päästöjä. Suomi oli asiassa lähempänä Pohjois-Saksan osavaltioiden kantoja. Tiukka ympäristölainsäädäntö on tarpeen, mutta samalla on huomioitava alueen yritysten kilpailukyky. Näin varmasti tehdäänkin. Nyt tarvitaan niitä innovaatioita – niin poliittisia kuin teknisiäkin.

Kansleri ja presidentti – Itämeren kasvatit

Itämeri voi olla ajoittain etäällä Berliinistä, mutta se on maan johtajien omaa mielenmaisemaa. Kansleri Angela Merkel on syntynyt hansakaupunki Hampurissa ja kasvanut aikuiseksi pohjoisessa Itä-Saksassa, Templinissä ja Berliinissä. Liittopresidentti Joachim Gauck on suomalaisille Saksanmatkaajille niin tutun Rostockin poikia. Niin ikään siis kommunistisen Itä-Saksan kasvatteja ja merkittäviä opposition esitaistelijoita. Itämeren neuvoston huhtikuisessa 20-vuotisjuhlassa Itämeripäivillä Berliinissä Gauck muistelikin lapsuuttaan meren rantamilla ja peilasi Euroopan historiaa Itämeren vaiheiden kautta. Suljetusta merestä on muodostunut idän portti Eurooppaan sekä tärkeä kauppalue rantavaltioilleen. Itämerestä on tullut kahdessakymmenessä vuodessa jälleen vapauden meri, Meer der Freiheit.

Nyt täytyy pitää huolta siitä, ettei Itämeri pääse Saksan puheenjohtajuuskauden jälkeen painumaan taka-alalle maan pääkaupungissa. Tässä meidän suomalaisten ja Itämeri-asioissa aktiivisten saksalaisten etu on yhteinen.

*Päivi Luostarinen
suurlähettiläs
Suomen suurlähetystö, Berliini*

Nro.		Kirjoittaja
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla <i>Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö</i>
25/2012	15.6.2012	Itämeri ei puhdistu itsekseen <i>Anne-Mari Virolainen, kansanedustaja, Kokoomuksen eduskuntaryhmä</i>
11/2012	9.3.2012	Itämeri on kirkkojen meri <i>Kari Mäkinen, arkkipiispa, Suomen evankelis-luterilainen kirkko</i>
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa <i>Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö</i>
4/2012	27.1.2012	Itämeren suojelua vai politiikkaa? <i>Heli Saavalainen, toimittaja, Helsingin Sanomat</i>
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön <i>Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs</i>
19/2011	2.12.2011	Itämeri, historia ja Turun yliopisto <i>Keijo Virtanen, rehtori, Turun yliopisto</i>
18/2011	25.11.2011	Merenkulun merkitys ja haasteet merellä <i>Olof Widén, toimitusjohtaja, Suomen Varustamot ry</i>
16/2011	11.11.2011	Nya regler för emission inom Östersjöområdet <i>Christian Ramberg, toimitusjohtaja, Turun Satama</i>
5/2011	2.9.2011	Tilannetietoisuutta yli rajojen <i>Veli-Jukka Pennala, komentaja, kontra-amiraali, Merivoimat</i>
3/2011	19.8.2011	Tekoja Itämeren hyväksi <i>Juho Savo, maakuntajohtaja, Varsinais-Suomen liitto</i>
1/2011	5.8.2011	Turun kaupunki ja EU:n Itämeristrategia <i>Aleksi Randell, Turun kaupunginjohtaja, Centrum Balticum -säätiön puheenjohtaja</i>